

Den legitimerade djursjukskötarens yrkesroll

The profession of veterinary nurse

Sofia Bergstrand

Handledare:	Ann-Christin Blomkvist, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper
Bitr. handledare:	Lena Olsén, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper
Examinator:	Ann Hammarberg, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper
Omfattning:	15 hp
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötarprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2025
Omslagsbild:	Designed by Freepik
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	<i>Arbetsuppgifter, djurens hälso- och sjukvård, djurvårdare, legitimerad djursjukskötare, yrkesroll,</i>

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för kliniska vetenskaper

Sammanfattning

Den här uppsatsen inleder med en förklaring till hur det idag ser ut inom djurens hälso- och sjukvård med fokus på yrkesroller. Branschen har under de senaste åren genomgått förändringar, då behörigheter för olika yrkesroller har lagts till och förändrats. Idag finns två yrkesutbildningar som kan leda till legitimation som djursjukskötare eller veterinär. Det finns också möjlighet att arbeta inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen som djurvårdare på tre olika nivåer. I arbetet jämförs utbildning och arbetsuppgifter för leg. djursjukskötare med de tre nivåerna av djurvårdare. Resultatet visar att det är stora skillnader i utbildningarnas innehåll och längd. Skillnaden för vad en djurvårdare på nivå 3 och leg. djursjukskötare får utföra är i dagsläget inte så stora. Djurvårdare på nivå 3 får, precis som leg. djursjukskötare, ge både sederande läkemedel och läkemedel för narkos, samt intubera och extubera hund, katt och andra sällskapsdjur i samband med narkos. Detta trots att utbildningen inom anestesi för en djurvårdare på nivå 3 motsvarar ungefär 5 % jämfört med en leg. djursjukskötares. Det som framför allt skiljer sig är att leg. djursjukskötare, men inte djurvårdare, får ge injektioner med vaccin, narkotiska läkemedel, läkemedel för lokal bedövning, läkemedel för allmän bedövning, avlivningsvätska och cytostatika. En leg. djursjukskötare ska arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet samt har en skyldighet att föra journal och kunna skriva intyg.

Den treåriga universitetsutbildningen inkluderar även kurser med innehåll såsom rådgivning, kommunikation, arbetsledning, ekonomi, professionellt förhållningssätt, djurskydd, smittskydd och arbetarskydd med mål att förse den leg. djursjukskötaren med färdighet och förmåga att ge adekvat vård och behandling. Vidare förs resonemang angående leg. djursjukskötares yrkesroll och vad de bidrar till, då det i djursjukskötarprogrammet ingår att inom djuromvårdnadsområdet kunna göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter.

Nyckelord: arbetsuppgifter, djurens hälso- och sjukvård, djurvårdare, legitimerad djursjukskötare, yrkesroll

Abstract

This essay begins with an explanation of the current situation of animal healthcare, focusing on professional roles.

In recent years, the industry has undergone changes, as the authorizations for various professional roles have been added and modified. Today, there are two vocational university programs that can lead to registered as a veterinary nurse or veterinarian. It is also possible to work in animal healthcare without being part of the registered veterinary staff, as a veterinary care assistant at three diverse levels.

This essay compares the education and duties of registered veterinary nurses with those of the three levels of veterinary care assistants. The results show significant differences in the content and duration of their training. However, the practical differences between what a level 3 veterinary care assistant and a registered veterinary nurse are allowed to perform are currently not that divergent. Level 3 veterinary care assistants are, like registered veterinary nurses, allowed to administer both sedative drugs and anaesthetic drugs, as well as perform intubation and extubation of dogs, cats, and other companion animals in connection with anaesthesia. This is even though the anaesthesia training for a level 3 veterinary care assistant is only about 5% of that for a licensed veterinary nurse.

What primarily sets them apart is that only registered veterinary nurses are allowed to administer injections of vaccines, narcotic drugs, local anaesthetics, general anaesthetics, euthanasia solutions, and cytostatic. The veterinary nurse's license includes the requirement to work based on scientific knowledge and proven experience, to maintain medical records, and to be able to issue certificates.

The three-year university education also includes courses covering topics such as counselling, communication, leadership, economics, professional conduct, animal welfare, infection control, and occupational safety, with the goal of equipping veterinary nurses with the skills and competence to provide adequate care and treatment. Furthermore, the essay discusses the professional role of registered veterinary nurses and their contributions, as the Veterinary Nursing Program includes training in assessing animal care based on relevant scientific, societal, and ethical considerations.

Keywords: animal healthcare, profession, registered veterinary nurse, veterinary care assistant

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	7
Ordlista	8
1. Inledning	9
2. Syfte och frågeställning	10
3. Bakgrund	11
4. Material och metod	12
5. Resultat	13
5.1 Yrkesroller inom djurens hälso- och sjukvård	13
5.1.1 Djurvårdare	13
5.1.2 Leg. Djursjukskötare	14
5.1.3 Leg. Veterinär	14
5.2 Arbetsuppgifter	15
5.3 Utbildning	17
6. Diskussion	26
6.1 Resultat	26
6.2 Diskussion av material och metod	30
Slutsats	31
Tackord	32
Referenser.....	33

Tabellförteckning

Tabell 1. Samanställning av utvalda förekommande arbetsuppgifter inom djurens hälso- och sjukvård samt huruvida respektive yrkeskategori får utföra dessa eller ej.	15
Tabell 2. Jämförelse av utbildning för respektive yrkesgrupp	18
Tabell 3. Innehåll och mål för moment som ska kunna utföras efter genomförd utbildning för respektive yrkeskategori	20
Tabell 4. Teoretiskt innehåll för respektive utbildning och yrkeskategori.....	22
Tabell 5. Praktiskt genomförande av utbildning för respektive yrkeskategori	24

Ordlista

Allmän bedövning ”Påverkan av läkemedel som sänker medvetandegraden” (SJVFS 2023:20)

Avlivningsvätska Läkemedel som används i syfte att avliva djur.

Delegering ”När någon som tillhör djurhälsopersonalen och har formell kompetens att utföra en arbetsuppgift överlåter denna uppgift till någon annan som också tillhör djurhälsopersonalen men saknar formell kompetens att utföra uppgiften” (SJVFS 2023:19)

Djurens hälso- och sjukvård ”Åtgärder som vidtas för att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, skada eller därmed jämförligt tillstånd hos djur. Med djurens hälso- och sjukvård jämföras även utförandet av operativa ingrepp på eller givande av injektioner till djur i andra syften än de som följer i första stycket” Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Djurhälsopersonal Personal som arbetar inom djurens hälso- och sjukvård och som har legitimation eller godkännande från Jordbruksverket. Det innebär bland annat att de står under tillsyn och har vissa skyldigheter gällande utövandet av sitt yrke.

Formell kompetens Kompetens som fås genom utbildning och ligger till grund för att kunna ta ut legitimation (Jordbruksverket 2021)

Journal ”Dokumentation i löpande ordning om konsultationer rörande ett visst djur eller djurgrupp. Till journalen hör även röntgenbilder, remisser, remissvar, analysuppgifter från laboratorier och liknande samt andra dokument eller datafiler som har medicinsk anknytning till djuret eller djuren journalen avser” (SJVFS 2013:41)

Kärnkompetenser Kompetenser som all personal inom hälso- och sjukvård ska besitta

Ordination ”Bestämma vilket läkemedel ett specifikt djur eller djurgrupp ska behandlas med och hur läkemedlet ska användas” (SJVFS 2023:19). Endast en leg. veterinär får ordinera läkemedel.

Reell kompetens ”Det som en person har praktisk kunskap och förmåga att självständigt utföra på ett säkert sätt” (SJVFS 2023:19)

Övrig personal ”En person som är yrkesverksam inom djurens hälso- och sjukvård utan att tillhöra djurhälsopersonalen” (SJVFS 2013:41)

1. Inledning

För den som letar studier, forskning och svensk litteratur gällande det faktiska arbetet som en leg. djursjukskötare utför blir sökningarna resultatfattiga. På Jordbruksverkets webbsida går det att läsa om vilka krav som ställs för att kunna ansöka om legitimation och det listas en del arbetsuppgifter. Det är däremot mycket svårt att hitta vad leg. djursjukskötare bidrar med till djurens hälso- och sjukvård och samhället.

Djurens hälso- och sjukvård har genomgått stora förändringar i och med att yrkesrollen leg. djursjukskötare infördes som ett legitimationsyrke. Den skyddade yrkestiteln och legitimationen infördes 1 januari 2010 och senare har olika yrkesnivåer för djurvårdare införts inom djurens hälso- och sjukvård.

En leg. djursjukskötare kan ha många olika arbetsplatser och det här arbetet utgår ifrån hur yrkesrollen kan se ut på ett djursjukhus eller djurklinik med inriktning hund och katt samt ibland övriga sällskapsdjur.

Djursjukskötarutbildningen och ett urval av arbetsuppgifter kommer att jämföras med djurvårdares utbildning och arbetsuppgifter, då det inte finns något sammanställt material som tydligt definierar skillnaderna för dessa yrkesroller i formell kompetens och officiella krav.

Det här kandidatarbetet inom djuromvårdnad ämnar bidra med material för att fylla den kunskapslucka som finns, förtydliga skillnader mellan leg. djursjukskötare och djurvårdare på olika nivåer, upplysa om nuvarande författningar och inspirera till vidare arbeten.

2. Syfte och frågeställning

Syftet är att undersöka likheter och skillnader mellan yrkeskategorierna djurvårdare på nivå 1–3 och leg. djursjukskötare inom djurens hälso- och sjukvård samt att redogöra för nuvarande författningar gällande yrkeskategorierna. Ytterligare ett syfte är att diskutera betydelsen av leg. djursjukskötare.

Detta sker genom att jämföra vad djurvårdare på olika nivåer får utföra jämfört med en leg. djursjukskötare samt att jämföra utbildning och krav för djurvårdare på nivå 1, 2, 3 med leg. djursjukskötare.

Frågeställningar:

- Vad innebär yrkesrollen leg. djursjukskötare och vilka skillnader finns mellan djurvårdare och leg. djursjukskötare inom djurens hälso- och sjukvård?
- Vad bidrar leg. djursjukskötare med inom djurens hälso- och sjukvård samt i samhället?

3. Bakgrund

Djur är en viktig del av det samhälle som vi lever i och djurägare förväntar sig att kunna få kvalificerad vård av sitt djur när de besöker en klinik. I djurskyddslagen står att djur ska skyddas mot lidande (SFS nr: 2018:1192 Djurskyddslag). Att det finns kvalificerad personal (djurhälsopersonal) att tillgå på en djurklinik är essentiellt, vilket också finns lagstadgat i behandlingsförbudet (SFS nr: 2018:1192 Djurskyddslag, SJVFS 2016:9, SJVFS 2020:24, SJVFS 2023:20). Inom djurens hälso- och sjukvård finns yrkesgrupper som ingår i djurhälsopersonalen, såväl de som inte gör det.

En yrkesroll som ingår i djurhälsopersonalen är leg. djursjukskötare (Jordbruksverket 2021). Trots att yrket funnits en tid är det fortfarande oklart för allmänheten vilka uppgifter en leg. djursjukskötare utför och vad en leg. djursjukskötare bidrar med (McCormick 2022). En studie utförd av Belshaw et al. (2018) talar också för att djurägare samt leg. veterinärer har en oklar bild av vilka arbetsuppgifter en leg. djursjukskötare får utföra.

Enligt de författningar som gäller idag (SJVFS 2023:20) kan en djurvårdare, som inte tillhör djurhälsopersonalen, arbeta på tre olika nivåer inom djurens hälso- och sjukvård. Att tre olika nivåer finns, plus leg. djursjukskötare, ökar risken för att djurhälsopersonal, djurvårdare och djurägare har svårt att veta vem som har rätt att utföra vad. Kinnison et al. (2014) tar upp i sin artikel att förändring av och otydliga gränser mellan yrkesroller i ett veterinärt team kan leda till osäkerhet. Författaren menar att det därför är viktigt med förståelse, kunskap och respekt mellan rollerna för att få ett fungerande arbete. Kinnison et al. (2014) fortsätter med att det kan vara svårt, även för kvalificerade, leg. veterinärer att göra en korrekt identifiering av de olika yrkesrollerna som förekommer. Det i sin tur kan leda till att roller med traditionellt sett lägre status än leg. veterinär kan få svårt att arbeta utifrån sin fulla potential, då den ordinerande och delegerande leg. veterinären inte har full förståelse för vad yrkesrollen leg. djursjukskötare får och kan utföra (Kinnison et al. 2014). Tydlig insikt i vad olika yrkesroller innebär är viktigt för alla inblandade i ett team (Kinnison et al. 2014).

4. Material och metod

Det här kandidatarbetet är en litteraturstudie där några utvalda, inte vetenskapliga källor, som ändå bedömdes tillräckligt trovärdiga användes för att få fram viktig information. Dessa inkluderade bland annat Jordbruksverket, Sveriges Lantbruksuniversitet, Arbetsförmedlingen och författningar. Att använda dessa källor var nödvändigt för att få information om utbildningarna, arbetsuppgifter och behörigheter för arbete inom djurens hälso- och sjukvård.

Vetenskapliga artiklar och rapporter söktes fram i olika databaser; PubMed, Web of Science, Scopus och Google Scholar. Både översiktsartiklar och originalartiklar valdes ut för arbetet.

Artiklar med en för ämnet intressant titel sparades initialt i en lista indelad i kategorier för att underlätta hanteringen. Artiklarna granskades sedan mer noggrant för att avgöra om de skulle inkluderas i arbetet eller inte. Avgörande faktorer var åldern på materialet samt relevans och applicerbarhet på djurens hälso- och sjukvård i Sverige, baserat på de erfarenheter och kunskaper som inhämtats under djursjukskötarutbildningen vid Sveriges Lantbruksuniversitetet.

Några källor från humanvården bidrog med material som kan antas vara relevant inom djurens hälso- och sjukvård.

5. Resultat

5.1 Yrkesroller inom djurens hälso- och sjukvård

Den som är en del av djurhälsopersonalen har vissa skyldigheter och befogenheter som går att hitta i Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, 2 kap.

I lagen står att yrket ska utövas med grund i vetenskaplighet och beprövad erfarenhet, bestämmelser angående journalföring, skrivande av intyg, tystnadsplikt. Det betyder också att allmänheten kan vara säkra på att personalen har en viss kompetens (Jordbruksverket 2021).

Förutom leg. veterinärer och leg. djursjukskötare kan andra yrkeskategorier, såsom godkänd hovslagare, leg. sjuksköterska och leg. fysioterapeut, efter tilläggsutbildning, ansöka om ett godkännande av Jordbruksverket och därefter ingå i djurhälsopersonalen.

Det finns också yrkesgrupper som jobbar inom djurens hälso- och sjukvård utan att räknas till djurhälsopersonalen. De kallas för övrig personal och kan vara djurvårdare, receptionister, massörer eller biomedicinska analytiker (Jordbruksverket 2021).

5.1.1 Djurvårdare

En djurvårdare kan arbeta inom djurens hälso- och sjukvård men tillhör *inte* djurhälsopersonalen. Djurvårdare kan arbeta på nivå 1, 2 eller 3 och nivån avgör vilka arbetsuppgifter som får utföras. Arbetsuppgifterna regleras i sin tur av undantag från det så kallade behandlingsförbudet.

För att börja arbeta som djurvårdare på nivå 1 krävs ingen officiell utbildning. Inom djurens hälso- och sjukvård inriktad mot smådjur är det dock vanligt att djurvårdare har läst kurser i djurvård på gymnasienivå, där grundläggande hantering av läkemedel kan ingå. De får i och med den extra kursen arbeta på nivå 2. Kursen Grundkurs i läkemedelshantering kan också anordnas av privata aktörer så länge kursledarna är behöriga och innehållet följer de angivna föreskrifterna i bilaga 2 i SJVFS 2023:20.

För att få arbeta som djurvårdare på nivå 3 krävs, förutom viss arbetslivserfarenhet som djurvårdare på nivå 2, en kortare tilläggsutbildning. Djurvårdare på nivå 3 får endast arbeta inom smådjursverksamhet.

5.1.2 Leg. Djursjukskötare

Leg. djursjukskötare är en del av djurhälsopersonalen. Som namnet påvisar är det också ett legitimationsyrke, vilket innebär att arbetstiteln är skyddad. Det betyder att endast den som har legitimation för yrket får använda sig av titeln och att den som saknar behörighet inte får använda en titel som kan förväxlas med leg. djursjukskötare (Lag 2009:302, om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård).

För att kunna ansöka om legitimation krävs en yrkesutbildning i djuromvårdnad som kan uppnås genom tre års heltidsstudier. En del internationella utbildningar, som av Jordbruksverket bedöms likvärdiga med den svenska, kan också ligga till grund för utfärdande av legitimation.

5.1.3 Leg. Veterinär

Leg. veterinär hör till djurhälsopersonalen och är de som har formell kompetens att inom djurens hälso- och sjukvård utföra alla typer av undersökningar och behandlingar samt att delegera uppgifter till annan djurhälsopersonal där det bedöms lämpligt. Det är bara veterinärer som har rätt att ordinera läkemedel.

För att arbeta som leg. veterinär krävs en yrkesutbildning i veterinärmedicin som ges vid SLU över fem och ett halvt år eller motsvarande utbildning från annat land. Efter genomförd utbildning kan ansökan om legitimation skickas in till Jordbruksverket.

5.2 Arbetsuppgifter

Samtliga yrkeskategorier kan utföra fler uppgifter som förekommer på en klinik eller ett djursjukhus. I tabell 1 nedan sammanställs ett urval av vanligt förekommande arbetsuppgifter inom djurens hälso- och sjukvård och vilken kategori som får utföra dessa utifrån information tillgänglig på Jordbruksverkets webbsidor.

Tabell 1. Samanställning av utvalda förekommande arbetsuppgifter inom djurens hälso- och sjukvård samt huruvida respektive yrkeskategori får utföra dessa arbetsuppgifter.

Arbetsuppgift	Djurvårdare på nivå 1	Djurvårdare på nivå 2	Djurvårdare på nivå 3	Leg. djursjukskötare
<i>Administrera avlivningsvätska</i>	Nej	Nej	Nej	Ja
<i>Administrera läkemedel i form av tabletter, salvor, öron- och ögondroppar</i>	Ja [#]	Ja [#]	Ja	Ja
<i>Analysera prover</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Blodprovstagning</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Extubera</i>	Nej	Nej	Ja	Ja
<i>Ge injektioner (s.c., i.m., i.v.)</i>	Nej	Ja [#]	Ja	Ja
<i>Hålla djur vid undersökning</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Inducera och övervaka narkos</i>	Nej	Nej	Ja	Ja
<i>Identitetsmärka</i>	Nej	Nej	Nej	Ja
<i>Injicera cytostatika</i>	Nej	Nej	Nej	Ja
<i>Injicera läkemedel för allmän bedövning</i>	Nej	Nej	Ja	Ja
<i>Injicera läkemedel för lokal bedövning</i>	Nej	Nej	Nej	Ja

Arbetsuppgift	Djurvårdare på nivå 1	Djurvårdare på nivå 2	Djurvårdare på nivå 3	Leg. djursjukskötare
<i>Intubera</i>	Nej	Nej	Ja	Ja
<i>Klippa klor och päls på vakna djur</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Koppla av infusion</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Koppla på infusion</i>	Nej	Ja	Ja	Ja
<i>Mata och rasta djur</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Mindre operativa ingrepp</i>	Nej	Nej	Nej	Ja*
<i>Röntga</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Sköta reception, tidsbokning, administrativa uppgifter</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Städa lokaler</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Svara på allmänna frågor i telefon</i>	Ja	Ja	Ja	Ja
<i>Sätta PVK</i>	Nej	Ja	Ja	Ja
<i>Vaccinera</i>	Nej	Nej	Nej	Ja

#Gäller inte narkotikaklassade läkemedel

*Mindre operativa ingrepp innebär av enklare karaktär, till exempel normalkastration av hankatt, extirpation av klokapsel vid klobrott, extraktion av parodontalt skadade, lösa, enkelrotiga tänder. Ingreppen ska vara delegerade av leg. veterinär och den leg. djursjukskötaren ska ha reell kompetens.

Uppgifterna är hämtade från ”Bilaga checklista – Djursjukskötare och godkänd legitimerad sjuksköterska” från Jordbruksverket.

Gällande administrering av läkemedel och olika injektioner står det på upprepade ställen i de allmänna råden för verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård följande:

”Att en veterinär befinner sig på platsen kan till exempel innebära att veterinären befinner sig i samma eller angränsande rum eller någon annanstans inom hörhåll. Att en veterinär kan agera om komplikationer uppstår innebär att veterinären bara bör vara upptagen med något som han eller hon kan avbryta utan att det får allvarliga konsekvenser.” (SJVFS 2023:19, SJVFS 2023:20)

När det gäller en djurvårdare som utför arbetsuppgifter som till exempel injektioner och administrering av läkemedel, är det ordinerande leg. veterinären som är ansvarig. Den leg. veterinären måste själv vara säker på att djurvårdaren har den reella kompetens som krävs för att ge läkemedel till ett djur (SJVFS 2023:20). Vidare säger 10 § i författningen: *”En veterinär får låta en djurvårdare på nivå 3 övervaka narkos på hund och katt samt övriga sällskapsdjur. Detta gäller dock bara om veterinären har bedömt att djurvårdaren har reell kompetens att utföra de undersökningar som hör till övervakningen, bedöma resultatet av undersökningarna samt agera därefter. Övervakningen utförs på veterinärens ansvar.”*

5.3 Utbildning

Innehållet i tabell 2 gällande djurvårdare på alla nivåer är en sammanställning av informationen i SJVFS 2023:20 Saknr D 34 bilaga 2 samt bilaga 5. Information gällande utbildning till leg. djursjukskötare utgår främst ifrån SJVFS 2020:24 Saknr C 23 bilaga 5 samt ifrån djursjukskötarprogrammets sida på SLU.se. Mer detaljerad information om innehåll går att hitta på SLU:s webbsida <https://www.slu.se/utbildning/program-kurser/program-pa-grundniva/djursjukskotare/> (2025-05-03)

Utbildningens upplägg och examensmål finns även i UTBILDNINGSPLAN SLU ID: SLU.ua.2022.3.1.1-461.

<https://student.slu.se/globalassets/sw/studier/kurser-och-program/program-pa-grundniva/djursjukskotare/vy010-3-fr-ht2022.pdf>

Tabell 2. Jämförelse av utbildning för respektive yrkesgrupp

	Djurvårdare på nivå 1	Djurvårdare på nivå 2	Djurvårdare på nivå 3	Leg. djursjukskötare
<i>Utbildning som krävs för respektive nivå</i>	Inget officiellt krav på utbildning Möjlighet finns att läsa Djurvård inom djurens hälso- och sjukvård 1 och 2 på gymnasiet	Grundkurs i läkemedels- hantering djurvårdare Kan ingå i Djurvård på gymnasiet eller läsas fristående	Grundkurs i läkemedels- hantering djurvårdare Grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring före den 31 december 2026*	Djursjukskötar- programmet vid Sveriges Lantbruks- universitetet
<i>Förkunskapskrav för att få läsa utbildningen</i>		Inga officiella förkunskaper krävs	Grundläggande behörighet enligt 7 kap. 5 § högskoleförordni- ngen (1993:100) Grundkurs i läkemedels- hantering djurvårdare <i>samt</i> Arbetat som djurvårdare på nivå 2 motsvarande tre år på heltid	Grundläggande behörighet för högskolestudier samt särskild behörighet med kurser inom matematik samt naturkunskap eller motsvarande kurser
<i>Kursledare / Lärare/ Ansvarig för utbildningen</i>		Leg. veterinär/ leg. djursjukskötare/ godkänd leg. sjuksköterska med kunskap om djurslagen och kursinnehållet Personer med annan utbildning med kunskap och erfarenhet inom olika delmoment får delta som lärare	Leg. veterinär med kunskap om de områden som ingår i kursen samt det djurslag kursen avser Personer med annan utbildning med kunskap och erfarenhet inom olika delmoment får delta som lärare	SLU, leg. veterinärer, leg. djursjukskötare, forskare, externa föreläsare som är yrkesverksamma inom relevant område, forskare/lärare ifrån andra universitet

	Djurvårdare på nivå 1	Djurvårdare på nivå 2	Djurvårdare på nivå 3	Leg. djursjukskötare
<i>Intyg efterutbildning</i>	Godkända kurser som ingår i en gymnasieexamen alternativt kurspaket från vuxenutbildning	Kursintyg med den godkända kursdeltagarens namn, vilket/vilka djurslag som omfattats, namn på kursen samt att den följt föreskrifterna	Kursintyg med den godkända kursdeltagarens namn, vilket/vilka djurslag som omfattats, namn på kursen samt att den följt föreskrifterna	Kandidatexamen inom djuromvårdnad som omfattar hund, katt, häst samt viss del övriga smådjur Legitimation kan utfärdas av Jordbruksverket
<i>Omfattning</i>		Minst 8 tim. Teoretisk och praktisk undervisning Inriktad på en djurslagskategori **	Minst 80 tim. Teoretisk och praktisk undervisning Inriktad på en djurslagskategori ***	180 hp, motsvarande tre års heltidsstudier Utbildningen är till största del inriktad på hund, katt och häst men tar även, i viss mån, upp exotiska sällskapsdjur
<i>Examination</i>		Examination som visar att kursdeltagaren förvärvat de egenskaper som anges i Tabell 3	Examination som visar att kursdeltagaren förvärvat de egenskaper som anges i Tabell 3	Teoretiska och praktiska examinationer samt deltagande vid obligatoriska moment fortlöpande under utbildningens gång

*Efter 31 december ändras kursinnehållet och övergår till Grundläggande kurs i smärtlindring
(SJVFS 2023:20 Bilaga 6)

**Hund och katt *eller* häst *eller* övriga sällskapsdjur – däggdjur, fåglar *eller* reptiler och
groddjur

***Hund och katt *eller* övriga sällskapsdjur – däggdjur, fåglar *eller* reptiler och groddjur

Tabell 3. Innehåll och mål för moment som ska kunna utföras efter genomförd utbildning för respektive yrkeskategori

Djurvårdare på nivå 2 <i>(gäller de djurslag kursen avser)</i>	Djurvårdare på nivå 3 <i>(gäller de djurslag kursen avser)</i>	Leg. Djursjukskötare <i>(gäller alla djurslag som tas upp under "omfattning" om inget annat anges)</i>
Administrera läkemedel rektalt	Allt som en djurvårdare på nivå 2 får utföra samt	Identitetsmärka och kontrollera ID-märkning
Administrera läkemedel peroralt	Bedöma smärta	Funktionskontroll underhåll, felsökning, rengöring, desinficering och sterilisering av medicinteknisk utrustning och instrument
Ge injektioner intramuskulärt, intravenöst och subkutan	Extubering	Ge injektioner intramuskulärt, intravenöst, subkutan och kutan
Ta blodprov	Induktion av narkos	
Lugn och säker hantering av djuret vid de praktiska moment som ingår	Intubering	Administrera läkemedel rektalt
På korrekt sätt koppla på och av dropp från en permanentkanyl samt beräkna dropphastighet	Premedicinering	Administrera läkemedel peroralt Avliva enligt gällande lagstiftning
Placera permanentkanyl intravenöst i framben, bakben eller öra	Uppkoppling mot anestesiapparat	Bandagera
	Övervakning av narkos <i>(generella praktiska kunskaper)</i>	Bereda prover för analys
	Kontroll av anestesiapparat	Bistå vid hjärtlungräddning
	Föra anestesijournal	Detektera, hantera och förebygga perioperativa komplikationer
		Enklare laboratorieanalyser
		Enklare suturering av hud och suturtagning
		Föra anestesijournal
		Förbereda operationssal med utrustning
		Förbereda patient och operationsområde inför kirurgiska ingrepp

		Ge vätsketerapi enligt leg. veterinärs ordination Hantera djur på ett säkert sätt inkl. användning av tvångsmedel Intubera och genomföra manuell ventilation Kontroll av urinblåsa, analsäckar och yttre könsorgan samt instruera djurägare om uppföljande åtgärder Placera intravenös kateter Provhantering Provtagning av blod, träck, urin, hud Utforma omvårdnadsplaner och övervaka status inkl. tolkning av smärta Utföra bilddiagnostiska undersökningar och förbereda patient för ultraljud Utföra EKG Utföra enklare utvärderings- och behandlingsmetoder inom rehabilitering Utföra munhåleinspektion och tandvård Utföra perioperativ omvårdnad av friska patienter samt patienter med särskilda behov Utföra sårbedömning och sårvård Utföra öron- och ögonbehandlingar
--	--	--

		Visa patient vid hältundersökning, böjprov och förbereda för ledinjektion (ff a. häst) Övervaka olika anestesiformer
--	--	--

Tabell 4. Teoretiskt innehåll för respektive yrkeskategori och utbildning

Djurvårdare på nivå 2 (gäller de djurslag kursen avser)	Djurvårdare på nivå 3 (gäller de djurslag kursen avser)	Leg. djursjukskötare (gäller alla djurslag som tas upp under "omfattning" i tabell 3 om inget annat anges)
"Anatomi med fokus på de delar som behövs för injektioner" "Hantering av djur inklusive grundläggande etologi samt hur stress och rädsla förebyggs i samband med injektioner" (generella kunskaper) "Basala vårdhygienrutiner" "Injektionsteknik inklusive aseptik" "Svensk antibiotikapolicy" "Arbetsmiljörisker vid hantering av djur, läkemedel och injektionsutrustning" "Relevant lagstiftning för området inklusive den lagstiftning som reglerar arbete inom djurens hälso- och sjukvård"	All teori som krävs för en djurvårdare på nivå 2 "Anatomi och fysiologi i samband med anestesi och smärtlindring" "Hantering av djur på ett säkert sätt, inklusive grundläggande etologi samt hur stress och rädsla kan förebyggas före och efter anestesi" "Vanliga komplikationer under och efter anestesi; Vilka som kan uppstå, hur de kan förebyggas samt hur de bör hanteras om de uppstår. Fallstudier ska ingå." (generella kunskaper) "Basala hygienrutiner, inriktning operation" "Arbetsmiljörisker vid hantering av djur, läkemedel och anestesiutrustning" "Relevant lagstiftning för området inklusive den lagstiftning som reglerar arbete inom djurens hälso- och sjukvård"	"Anatomi" "Anestesiologi" "Biokemi" "Cellbiologi" "Djurhållning och djurhantering" "Djurskydd och etik" "Etologi och beteendestörningar" "Fysiologi" "Författningskunskap" "Genetik och avel" "Grundläggande immunologi" "Grundläggande mikrobiologi" "Grundläggande patologi och patofysiologi" "Grundläggande sjukdomslära inklusive förebyggande åtgärder, behandling och vårdbehov"

		”Kommunikation, rådgivning och arbetsledning” ”Medicinsk terminologi” ”Näringslära och foderhygien” ”Rehabilitering” ”Vetenskapliga metoder och grundläggande statistik” ”Vårdhygien inklusive smittsamma sjukdomar och zoonoser”
<u>Läkemedelshantering/Farmakologi</u>		
<i>(gäller de djurslag kursen avser)</i> ”Grundläggande farmakologi” ”Läkemedelsbiverkningar och vävnadsretande preparat” <i>(generella kunskaper)</i> ”Hantering av olika preparat” ”Skillnaden mellan olika beredningar av samma preparat” ”Vikten av datummärkning” ”Korrekt hantering för att förhindra smittspridning och kontamination” ”Förvaring av öppnade och oöppnade förpackningar” ”Hantering av läkemedelsavfall”	<i>(gäller de djurslag kursen avser)</i> ”Farmakologi för preparat som används i samband med anestesi och smärtlindring inklusive biverkningar” <i>(generella kunskaper)</i> ”Läkemedelshantering av preparat som rör anestesi och smärtlindring inklusive hantering av narkotiska läkemedel”	<i>(gäller alla djurslag som ingår i utbildningen)</i> ”Grundläggande farmakologi inklusive antibiotikaresistens” ”Hantera narkosgaser, anestetika och analgetika enligt gällande lagstiftning” ”Förestå ett medicinförråd och hantera läkemedel enligt gällande lagstiftning”

Övrigt		
		”Verka för gott djurskydd och smittskydd samt god arbetsmiljö enligt gällande lagstiftning” ”Kommunicera med och ge råd till djurägare och djurhälsopersonal” ”Föra journal, hantera remisser och skriva intyg” ”Skapa, följa upp och utvärdera en vårdhygienplan” ”Upplysa om lämpligt foder och utfodringsrutiner till friska djur med normal-, under- och övervikt samt till djur med särskilda behov” ”Hantera avfall inklusive läkemedel, risk- och miljöfarligt avfall samt hantering av döda djur”

Innehåll avseende djurvårdare på nivå 2 och 3 är från SJVFS 2023:20

Innehåll avseende leg. djursjukskötare är från SJVFS 2020:24

Tabell 5. Praktiskt genomförande av utbildning för respektive yrkeskategori

Djurvårdare på nivå 2	Djurvårdare på nivå 3	Leg. Djursjukskötare
De praktiska delarna kan helt eller delvis genomföras på ordinarie arbetsplatsen under direkt handledning och närvaro av veterinär, en djursjukskötare eller godkänd leg. sjuksköterska Vid övning av injektioner ska modeller av djur användas innan träningen övergår till levande djur Relevant utrustning ska finnas för demonstration och övning	De praktiska delarna kan helt eller delvis genomföras på ordinarie arbetsplatsen under direkt handledning och närvaro av veterinär, en leg. djursjukskötare eller godkänd leg. sjuksköterska Relevant utrustning ska finnas för demonstration och övning	De praktiska momenten utförs på Sveriges Lantbruksuniversitetet i ändamålsenliga lokaler Övningar av praktiska moment sker på attrapper, organ och levande djur Övningar förekommer under hela utbildningen i olika utsträckning Ytterligare praktisk färdighetsträning tillkommer under kursen Sjukvårdslära och verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som består av sammanlagt 30 hp, motsvarande 800 tim.

6. Diskussion

6.1 Resultat

Utbildning

Resultatet visar på en tydlig skillnad i utbildningsnivå mellan leg. djursjukskötare och djurvårdare. Flera av arbetsuppgifterna överlappar ändå varandra. En bidragande orsak till att arbetsuppgifter för djurvårdare på nivå 3 och leg. djursjukskötare är så pass lika är den rådande bristen på leg. djursjukskötare i Sverige. I ett försök att möta det höga behovet av personal som har behörighet inom till exempel anestesi infördes ett undantag i behandlingsförbudet. Det innebär att djurvårdare på nivå 2 som jobbat i minst tre år kan gå kursen Grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring. Efter genomförd teori om minst 80 timmar, praktisk övning på arbetsplatsen och godkänd examination får djurvårdare på nivå 3 utföra arbetsuppgifter som enligt lag normalt sett kräver tre års högskolestudier och legitimation. Det finns beskrivet i en av Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:20) vilket innehåll som ska ingå i kursen i Grundläggande anestesi och smärtlindring. Det finns dock inte någon officiell kontroll och kursen kan ledas av olika kursledare runt om i Sverige, vilket kan göra att djurvårdares kunskaper variera beroende på vart de genomförde kursen.

Utbildningen som krävs för leg. djursjukskötare omfattar 30 högskolepoäng inom anestesi, perioperativ vårdhygien och djuromvårdnad vid anestesi, intensiv- och akutvård, inklusive farmakologi och smärtlindring. Dessa kurser motsvarar cirka 800 timmar teori och praktik. Därtill kommer ytterligare 30 högskolepoäng i kurserna Sjukvårdslära och verksamhetsförlagd utbildning 1 och 2, där relevanta teoretiska och praktiska kunskaper fördjupas. I samma dokument som nämndes ovan, SJVFS 2023:20, står vad som ska ingå i djursjukskötarprogrammet på samma sätt som för grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring. Skillnaden är att djursjukskötarprogrammet ges vid endast ett universitet i Sverige, Sveriges Lantbruksuniversitet, vilket innebär att alla som examineras därifrån har samma miniminivå gällande kunskaper och kvaliteten på utbildningen riskerar inte att variera på individnivå.

Leg. djursjukskötare får utbildning i perioperativ omvårdnad av djur, en viktig del av anestesiprocessen, som inte omfattas av kursen som krävs för djurvårdare på nivå 3. Djurvårdarna får därför via kursen inga kunskaper kring omvårdnad före och efter narkos. Det är så klart färdigheter djurvårdare på nivå 3 kan utveckla på sin arbetsplats, men jämfört med leg. djursjukskötare får de ingen formell utbildning i ämnet. I kursplanen för Grundläggande kurs i anestesi och smärtlindring anges att ”vanliga komplikationer” ska behandlas, men det

specificeras inte närmare. Till exempel inkluderas inte hjärt-lungräddning, vilket ingår i leg. djursjukskötares utbildning. Djurvårdare på nivå 3 saknar också omvårdnad av patienter med särskilda behov i samband med anestesi under operation i den formella utbildningen. Mycket av ansvaret hamnar på den arbetsplats där djurvårdaren utför sina praktiska kursmoment, så att djurvårdaren på nivå 3 även får med sig dessa viktiga kunskaper.

Eftersom anestesi är ett moment med potentiella risker, innan, under och efter ett ingrepp, kan detta väcka frågor kring innehållet och omfattningen i den grundläggande kursen för nivå 3. Är innehållet tillräckligt för att en djurvårdare på nivå 3 ska kunna ersätta en leg. djursjukskötare när det kommer till anestesi, som Jordbruksverket för närvarande tillåter? Det finns en omfattande internationell studie som styrker vikten av högre utbildning inom humanvården. Aiken et al. (2014) visade att sjuksköterskors utbildningsnivå och arbetsbelastning har en direkt koppling till risken att patienter avlider efter kirurgi. Om detta även stämmer inom djurens hälso- och sjukvård är det essentiellt att situationen med brist på leg. djursjukskötare ordnas upp. Det är även viktigt att arbetsgivare i första hand väljer att anställa personal med högre utbildning för de mer avancerade uppgifterna, för att undvika risker för patienterna.

Efter 31 december 2026 kommer kursen i Grundläggande anestesi och smärtlindring få ett förändrat innehåll då delarna gällande anestesi tas bort och en del arbetsuppgifter som djurvårdare på nivå 3 är behöriga att utföra, till exempel sköta narkos, kommer förändras. Smärtlindringen kommer finnas kvar och kursen byter namn till Grundläggande kurs i smärtlindring (SJVFS 2023:20). Det är däremot ingen garanti för att det sker, då Jordbruksverket i flera fall tidigare skjutit upp beslut gällande behörigheter för djurvårdare på nivå 3. Oavsett när det inträffar, så innebär det ytterligare en förändring och omställning som all berörd personal, samt de som tillhandahåller utbildning på alla nivåer, behöver vara uppmärksam på.

Arbetsuppgifter

Resultatet visar att det som just nu skiljer är att leg. djursjukskötare får vaccinera, avliva, ge cytostatika, utföra mindre operativa ingrepp samt ge lokalbedövning.

En av de större skillnaderna mellan leg. djursjukskötare och djurvårdare på nivå 3 som presenteras är att leg. djursjukskötare får utföra mindre operativa ingrepp. I och med innehållet i utbildningen och möjligheten för leg. veterinärer att delegera uppgifter till annan djurhälsopersonal, kan en leg. djursjukskötare

avlasta en leg. veterinär gällande moment som till exempel kastration av hankatter, förbokade vaccinationer, behandling av bölder och avlivningar.

Om en sådan tung uppgift, som avlivning, kan fördelas på fler personer kan det tänkas att risken för empatitrötthet minskar. En leg. djursjukskötare kan även vara behjälplig och agera som stöd gällande frågor om etik, omvårdnadsåtgärder, svåra beslut för både djurägare och leg. veterinär samt med utmanande djurägarsamtal. Dessa moment är leg. djursjukskötare väl insatta i då det är delar som täcks in väl i utbildningen och de kan på så sätt vara ett stöd för en leg. veterinär.

Kvalité och säkerhet

Att arbeta vetenskapligt och baserat på beprövad erfarenhet är någonting som studenter på djursjukskötarprogrammet tränas i under alla tre år på universitetet. Studenterna lär sig att ta till sig ny kunskap och hålla sig uppdaterade på forskning och framsteg inom djuromvårdnad. Det här är en central del i universitetsutbildning och så även på djursjukskötarprogrammet. Förutom att det är ett krav för djurhälsopersonalen att arbeta vetenskapligt och enligt beprövad erfarenhet, bidrar det också till ökad välfärd och mindre lidande i och med att de mest effektiva och säkraste behandlingsmetoderna för djuret kan väljas. Den leg. djursjukskötaren utbildas och jobbar för att ge djur så bra omvårdnad som möjligt.

En rapport från Djurskyddet Sverige (2023) med stöd av djurskyddslagen (SFS 2018:1192) förklarar att djurhälsopersonal med sin höga kompetens är viktiga för att upprätthålla ett gott djurskydd och välfärd. Detta genom att alla som tillhör djurhälsopersonalen i sin yrkesutövning har en skyldighet att anmäla fall där det finns misstanke om att djurskyddslagen inte efterföljs, att det förekommer vanvård eller djurplågeri. De flesta djur behöver någon gång besöka en veterinärklinik och i de fall som vanvård förekommer kan besöket vara det enda tillfället detta upptäcks på och anmäls. (Djurskyddet Sverige 2023). Ett av examensmålen inom djursjukskötarprogrammet är att visa kunskap om relevanta författningar inom djurens hälso- och sjukvård samt att med hänsyn till djurskydd, smittskydd och arbetarskydd ge adekvat vård och behandling vilket ytterligare stärker vikten av att personal som arbetar med djur har korrekt och tillräcklig utbildning.

Kvalitetsarbete och säkerhet är en central del av all vård, även för sällskapsdjur. Humansjukvården har en strategi för kvalitetsutveckling inom omvårdnaden som omfattar det etiska ansvaret och de sex kärnkompetenserna, som innebär vård som är personcentrerad, evidensbaserad och säker, samverkan i team, informatik, och förbättringskunskap för kvalitetsutveckling. (Strategi för

kvalitetsutveckling inom omvårdnad, Svensk sjuksköterskeförening). Inom humanvården finns krav på kvalitet och säkerhet i vård och omsorg som formuleras i Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1982), Socialtjänstlagen (SFS 2001:453) och Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659).

Svensk sjuksköterskeförening driver ett arbete med kvalitetsutveckling där det övergripande målet är en vård och omsorg som ska vara av god kvalitet, trygg och säker, vilket bör kunna likställas med det arbete som en leg. djursjukskötare också ska utföra.

En trygg och säker vård bygger bland annat på journalföring som är tydlig och korrekt. Det är essentiellt för patientsäkerheten och för att djurhälsopersonalen ska känna trygghet i sitt arbete. Att föra journal över djurhälsovård och djursjukvård ingår i legitimationen för djursjukskötare.

Det är även ett av examensmålen på utbildningen ”förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder inom djuromvårdnad med berörda parter samt dokumentera sådana åtgärder i enlighet med relevanta författningar”. (Sveriges Lantbruksuniversitetet 2024) Ett stöd till detta finns i branschens gemensamma rekommendationer för hur journalföring bör ske, vilka togs fram för att få en likriktad journalföring ([branschgemensamm-riktlinjer-för-journalskrivning-2022.pdf](#)).

Djurvårdare har inget krav på att föra journal, som djurhälsopersonalen har. En god journalföring kan vara av värde i händelse av anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Det kan därmed leda till mindre oro och stress bland djurhälsopersonal.

En vanlig orsak till att det sker felbehandlingar är bristande hantering av läkemedel. Djursjukskötarprogrammet har som mål att den leg. djursjukskötaren ska kunna hantera läkemedel på ett korrekt sätt. En studie av Olsén och Blomkvist (2025) redovisar i detalj hur undervisningen i farmakologi ser ut inom djursjukskötarprogrammet. Med studien understryks att utbildningen inom farmakologi skiljer sig markant mellan djurvårdare och leg. djursjukskötare.

En leg. djursjukskötares arbete kan sträcka sig utanför väggarna på en klinik eller ett djursjukhus. Detta kan utläsas i examensmålen för djursjukskötarprogrammet som lyder: *”förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån djurs omvårdnadsbehov”* och *”förmåga att informera olika grupper och fungera som handledare”* (Sveriges Lantbruksuniversitetet 2024). Det går dessutom att läsa att den leg. djursjukskötaren ska ha *”förmåga till lagarbete som samverkan med andra yrkesgrupper och visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar*

med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten” (Sveriges Lantbruksuniversitetet 2024).

Det finns många publikationer som på olika sätt beskriver vad sällskapsdjur gör för människor och det är välkänt att djur har en positiv effekt på hälsan. Med tanke på att en leg. djursjukskötare bidrar till bättre djurhälsa, och även att de bidrar till den allmänna hälsan i samhället. Det går att anta att friskare djur ger friskare människor och det är ett viktigt steg mot FN:s hållbarhetsmål nr 3; ”God hälsa och välbefinnande” (FN.se 2023) Mest aktuellt är mål nr 3.4 som syftar till förbättrat välbefinnande och psykisk hälsa.

Leg. djursjukskötare bidrar till detta genom kompetenser och färdigheter som förvärfvas via utbildningen. Det sker genom att ge djuren adekvat vård på kliniker och djursjukhus för att skadade och sjuka djur ska bli återställda, hjälpa och assistera veterinären samt att kommunicera med och informera djurägare om hur de på bästa sätt kan ta hand om sina djur och hålla dem friska.

6.2 Diskussion av material och metod

Eftersom arbetet behandlar yrkesroller som regleras av Jordbruksverkets har stor del av materialet hämtats från Jordbruksverkets webbplats och författningar som de grundar sig på.

Urvalet av vetenskapliga artiklar begränsades av bristen på material etc. De studier som användes gällande uppfattning av yrkesroller inom djurens hälso- och sjukvård, kom från England. Studierna utgick ifrån yrkesrollen med titeln ”registered veterinary nurse”. Det var relativt små undersökningar som gjorts men de togs med för att det var de enda resultaten av sökningarna som var relevanta. Bedömningen att inkludera dem grundade sig också i att yrkesrollerna ser relativt lika ut i England och Sverige.

Artikeln av Kinnison et al. (2024) tog upp allmänt om betydelsen av tydlighet mellan yrkesroller i veterinära team och bedömdes därför användbar.

I framtiden kan detta arbete följas upp med en enkät för att undersöka hur det ser ut i Sverige och om djurhälsopersonal och djurägare anser att det finns frågor gällande yrkesrollerna som behöver tydligare svar.

Även frågor gällande uppfattningen av vad leg. djursjukskötare bidrar med kan vara ett ämne för framtida undersökningar.

Slutsats

Studien visar på stora skillnader i kunskaps- och utbildningsnivåer för de olika yrkeskategorierna. Situationen gällande behörigheter inom djurens hälso- och sjukvård är i dagsläget något oklar. Flera lagändringar förväntas komma och framtiden är i dagsläget oviss gällande de olika yrkeskategorierna och vad de får utföra. Det krävs insatser för att täcka upp bristen på legitimerad personal inom djurens hälso- och sjukvård men både djurens och personalens säkerhet måste vara i fokus för att lösa situationen på ett hållbart sätt.

Då det pågår ständiga förändringar både i lagstiftningen och inom branschen för djurens hälso- och sjukvård så är det viktigt att belysa och framhålla den leg. djursjukskötarens yrkesroll och hålla utbildningen uppdaterad utifrån förändringar som sker i branschen, så att den är relevant även framöver.

Leg. djursjukskötare är viktiga för att uppnå en bra djurvälstånd och bidrar med värdefulla kunskaper i och med deras omfattande utbildning inom djuromvårdnad.

För framtiden kan det vara bra att utföra fler studier i Sverige för att ta reda på vilken kunskap och vilken syn på yrket som finns. Relevanta frågeställningar skulle kunna vara om leg. veterinärer har kunskap om vad de andra yrkeskategorierna inom djurhälsopersonalen har för utbildning och behörigheter, om de vet vilka uppgifter som kan delegeras och om de känner till att djurvårdare, oavsett nivå, arbetar på veterinärernas ansvar. Det kan även vara aktuellt att fråga personal inom djurens hälso- och sjukvård hur de ser på skillnader mellan de olika yrkesrollerna och utbildningarna. Intressant vore också att fråga djurägare om de vet vad en leg. djursjukskötare gör och vad de bidrar med till vården av deras djur.

Svaren på dessa, eller liknande frågor, skulle kunna användas för att få en bild av hur uppfattningen ser ut i branschen gällande dessa yrkesroller och använda de till utveckling och förbättring.

Allt för en bättre och säkrare framtid inom djurens hälso- och sjukvård.

Djursjukskötare är viktiga för att upprätthålla en bra djurvälstånd och bidrar med värdefull kunskap eftersom de har genomgått en grundlig och vetenskapsbaserad utbildning.

Tackord

Stina Blomkvist och Lena Olsén. Tack för ert fantastiska stöd och engagemang.

Referenser

- Aiken L., Sloane D., Bruyneel L., Van den Heede K., Griffiths P., Busse R., Diomidous M., Kinnunen J., Kózka M., Lesaffre E., McHugh M., Moreno-Casbas M., Rafferty AM., Schwendimann R., Scott A., Tishelman C., van Achterberg T., Sermeus W. (2014) Nurse staffing and education and hospital mortality in nine European countries: a retrospective observational study. *The Lancet*, 383(9931), 1824-1830
- Belshaw, Z., Brennan, M.L., Dean, R.S., Robinson, N.J. (2018) Owner and veterinary surgeon perspectives on the roles of veterinary nurses and receptionists in relation to small animal preventive healthcare consultations in the United Kingdom. *Veterinary Record*. 183(9), 1-6. <https://doi.org/10.1136/vr.104773>
- Sveriges lantbruksuniversitetet (2024) Djursjukskötare
<https://www.slu.se/utbildning/program-kurser/program-pa-grundniva/djursjukskotare/> [2025-04-17]
- FN-förbundet (2023) Mål 3: God hälsa och välbefinnande. <https://fn.se/wp-content/uploads/2023/02/Ma%CC%8A1-3-God-ha%CC%88lsa-och-va%CC%88lbefinnande.pdf> [2025-05-06]
- Hälso- och sjukvårdslagen (SFS 1982) Sveriges riksdag
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso-och-sjukvardslag-1982763_sfs-1982-763/ [2025-05-07]
- Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet RSL https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2009302-om-verksamhet-inom-djurens-halso-_sfs-2009-302/ [2025-03-21]
- Jordbruksverket (2021) Övrig personal inom djurens hälso- och sjukvård.
<https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/ovrig-personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard> [2025-05-06]

- Jordbruksverket (2021) Bilaga checklista – Djursjukskötare och godkänd legitimerad sjuksköterska.
<https://jordbruksverket.se/download/18.7a41f0de18e9c8cb61d2038c/1712558187678/Bilaga-till-checklista-djursjukskotare-tga.pdf> [2025-03-22]
- Jordbruksverket (2021). Djursjukskötare och djursjukskötarstudenter.
<https://jordbruksverket.se/djur/personal-inom-djurens-halso--och-sjukvard/att-arbeta-inom-djurens-halso--och-sjukvard/djursjukskotare-och-djursjukskotarstudenter> [2025-05-06]
- Kinnison, T., Guile, D., May, S.A., (2014) *Inter-Professional Practice: From Veterinarian to the Veterinary Team*. Journal of Veterinary Medical Education. 41(2), 172-178. <https://doi.org/10.3138/jvme.0713-095R2>
- McCormick, K. (2022) Public perceptions of the veterinary nurse. *The Veterinary Nurse*. 13(2), 97-102. <https://doi.org/10.12968/vetn.2022.13.2.97>
- Olsén L, Blomkvist AC. Planned Approach and Implementation of Pharmacology Teaching in the Bachelor's Veterinary Nursing Program in Sweden. *J Vet Pharmacol Ther*. Published online April 23, 2025. doi:10.1111/jvp.13513
- Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) Sveriges riksdag.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/ [2025-05-07]
- SFS 2018:1192 Djurskyddslagen. Landsbygds- och infrastrukturdepartementet RSL
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/djurskyddslag-20181192_sfs-2018-1192/ [2025-05-05]
- SJVFS 2023:20. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer; 2 kap Djurvårdare + bilagor 2023-020.pdf. Statens jordbruksverk.
https://jvdoc.sharepoint.com/sites/sjvfs/Shared%20Documents/2023_20/2023-020.pdf?ga=1
- SJVFS 2020:24 3 kap. Behörighet som djursjukskötare + Bilaga 5 Innehåll i utbildning djuromvårdnad. Statens jordbruksverk
https://jvdoc.sharepoint.com/sites/sjvfs/Shared%20Documents/2016_9/2020-024.pdf?ga=1 [2025-04-26]

Socialtjänstlagen (SFS 2001:453) Sveriges riksdag.

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453/ [2025-05-07]

Svensk Sjuksköterskeförening (2024) Strategi för kvalitetsutveckling inom omvårdnad

<https://swenurse.se/download/18.1dbf1316170bff6748cd9ad/1584346978390/strategi%20f%C3%B6r%20kvalitetsutveckling%20inom%20omv%C3%A5rdnad.pdf>
[2025-06-13]

Sveriges Veterinärförbund (2022) Branchgemensamma riktlinjer för journalskrivning

<https://svf.se/media/1b2fakmq/branchgemensamma-riktlinjer-f%C3%B6r-journalskrivning-2022.pdf> [2025-05-07]

Åsberg, A. (2023) *Djurhälsopersonalens anmälningsplikt och avelslagstiftningen.*

Djurskyddet.

https://www.djurskyddet.se/wpcontent/uploads/2024/01/Rapport_djurhalsopersonal_231222_LR_mindre.pdf [2025-05-05]

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbar på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

☒ JA, jag, Sofia Bergstrand har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

☐ NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

☐ Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.